

VERSLAG INFORMATIEAVOND NAMENMONUMENT GEHOUDEN OP WOENSDAG 2 JULI 2014 VAN 18.00-19.25 UUR IN HET STADHUIS

Aanwezig: zie presentielijst

1. OPENING

De voorzitter, burgemeester Van der Laan, heet iedereen welkom. Aanwezigen geven deze vergadering hun opinie c.q. bezwaren over de keuze Wertheimpark als locatie voor het Namenmonument. In onderling overleg wordt een zo objectief mogelijke beoordeling gemaakt, en bekeken welke bezwaren eventueel via bepaalde maatregelen zouden kunnen worden weggenomen. Hierna wordt een eindsaldo opgesteld, op grond waarvan de definitieve besluitvorming zal plaatsvinden. Inzet van stadsdeel en College: 'voorkómen dat iets wat op principieel niveau zo belangrijk is als negatief beleefd of zelfs een twist zou worden'. De aanwezigen stellen zich kort voor.

Dhr. Arts vraagt, preciserend met het oog op de status bijeenkomst, of burgemeester Van der Laan met maatregelen en oplossingen doelt op oplossingen om inpassing in het Wertheimpark mogelijk te maken, of verwijst naar 'de beslissing in zijn totaliteit'? Er zijn geen taboes, antwoordt dhr. Van der Laan. Er wordt stapsgewijs gewerkt. Door de bewoners aangedragen alternatieve locaties worden daarbij uiteraard in beschouwing genomen.

2. BESTAANDE LIJST BEZWAREN & AANVULLINGEN

Reeds genoteerde bezwaren: afname groen; aantasting huidige inrichting; aantasting huidig recreatief gebruik; spanning tussen recreatief/sportgebruik en herdenken/te groot oorlogsmonumentgevoel; aantasting gebruik sportpark; overlast door extra verkeer i.h.b. touringcars. Door aanwezigen wordt een aantal extra bezwaren/zorgen aangedragen, die onderstaand per thema zijn opgenomen, in willekeurige volgorde.

AFNAME GROEN

- Volgens dhr. Van Veen is sinds de lancering enkele jaren terug van het idee van de Groene Loper tussen binnenstad en Oosterpark feitelijk slechts groen verdwénen uit dit deel van de stad. De oude bomen in de Muiderstraat zijn verwijderd, de bomenpopulatie Oosterpark wordt fors uitgedund en thans 'is kennelijk met de beste bedoelingen de beurt aan het Wertheimpark'.
- Mw. Wolkers informeert dat het groen rondom het Auschwitzmonument essentieel is voor de functie en betekenis van dit (graf)monument, dat rust op een urn met as uit Auschwitz, indertijd meebracht door leden van het Auschwitzcomité. De weerspiegeling is de kracht van het monument, en van het herdenken. Het moet daarom een besloten plek zijn, een plek van bezinning, reflectie. Die reflectie is ook letterlijk: de bomen moeten in het monument weerspiegelen. Dit verschaft diepte aan het monument, én hoogte - het bewustzijn van de hoogte van de hemel – en is daardoor een symbolische verbinding van verleden, heden en toekomst.
- Mw. Walta zag op de animatie dat 'alle groen is weggehaald tot ongeveer twee meter hoogte'. Staande bij het hek, trekken daardoor alle ogen naar het nieuwe monument.
- Mw. Boucher wijst op de leefbaarheid en de klimaatproblematiek. Zij krijgt de indruk dat ál het groen achter het Wolkersmonument verdwijnt, ook die hoge bomen. Het lijkt haar hoogst onwaarschijnlijk dat met funderingswerkzaamheden tot op ten minste 6 meter diepte en het storten van beton en weghalen van water, de monumentale bomen overeind kunnen blijven. Voorts wordt over de essentiële functie van het groen heengekeken, van belang voor de stad i.v.m. 'zuurstof en het verwijderen van fijnstof'. De Weesperstraat om de hoek heeft de hoogste concentratie fijnstof van Amsterdam, wellicht zelfs van Nederland. Verdwijnt al dat groen en komen er nog eens 250.000 mensen extra jaarlijks naar het park toe, veelal per touringcar, dan neemt de fijnstofconcentratie nog verder toe.
- Dhr. Erdman merkt op dat met plaatsing van het Libeskind-monument het oorspronkelijke 19e-eeuwse stadsparkontwerp van de Plantage 'kapot wordt gemaakt'.
- Dhr. Oranje is van mening dat het karakter van het park door het Libeskind-monument, gesitueerd in dat onbestemde deel van het park waar de achterkanten van het recreatie- en het sportpark tegen elkaar aanliggen, gaat veranderen. Dit deel krijgt een andere positie ten opzichte van het park. Het groen in de wijde omgeving zal toenemen. Het gedeelte met de trambaan tussen Wertheimpark en Hortus wordt vergroend. Mw. Catz stelt dat die vergroening al vast staat in een wetsontwerp, dat kun je niet aanvoeren in deze discussie. 'U legt nu alweer uit waarom dit goede plannen zijn, daarvoor zijn we hier niet gekomen.' Burgemeester Van der Laan merkt op dat ieder hier zijn mening mag geven, ook dhr. Oranje. Dhr. Oranje stelt te refereren aan de totale hoeveelheid groen in de buurt: 'er zijn stukjes die minder groen worden, en stukjes die groener worden. Hij meent te kunnen onderbouwen dat het groen in de buurt per saldo toeneemt. Dhr. De Leeuwe vraagt wat Oranje bedoelt met groen. Gras? Bomen? Volgens Oranje hanteert DRO 27 soorten groen. Dhr. Legendijk merkt op dat Oranje verwijst naar

het gedeelte tussen Hortus, Wertheimpark en het begin van de Plantage Middenlaan: daar komen een groene trambaan, extra groene borders en extra bomen – ‘van alles wat’.

Dhr. Oranje vervolgt dat een groendeskundige kan bevestigen dat ter hoogte van de plek waar moet worden gegraven te veel bomen staan op een te kleine ruimte – de bebossing is te dicht. Daar wordt verdund, maar de monumentale bomen blijven staan, als onderdeel van het ontwerp. Het is goed om serieus te kijken naar de aantasting van het 19^e-eeuwse stadsontwerp. Voorts weet hij dat het de bedoeling was dat vooral de hemel in het monument moest weerspiegelen [mw. Wolkers: niet ‘vooral’], dat bij plaatsing het groen aanzienlijk lager was en dit mettertijd is toegenomen waardoor ook het karakter van de omgeving van het monument is veranderd en nu in plaats van de hemel vooral bomen worden weerspiegeld.

- Als je, meent *mw. Walta*, bomen weghaalt bij het spiegelmonument, verdwijnt dit helemaal in het gras. ‘Een extra motivering van mijn zorg hierover.’

- *Dhr. Beerthuizen* herinnert aan de randvoorwaarden verbonden aan plaatsing van het monument. Eén daarvan is dat het groene karakter en de uitstraling van het park bewaard blijven. Dit botst met de woorden van *dhr. Oranje* die letterlijk stelt dat het karakter van het park door het monument gaat veranderen en dat er groen moet verdwijnen. *Burgemeester Van der Laan* noteert dit punt bij Het Proces.

- *Dhr. Arts* vraagt Oranje of hij bedoelt dat het groen kwalitatief of juist kwantitatief toeneemt. *Dhr. Oranje* zegt te hebben gereageerd op iemands opmerking dat het groen in de wijde omgeving zou afnemen. Feit is dat het groen in dat deel van het park van karakter zal veranderen. *Dhr. Arts* wil niet in een welles-nietesgesprek belanden, hij wil weten of met onderzoek is gestaafd dat de bomen zoals ingetekend op het ontwerp ook daadwerkelijk kunnen blijven staan en blijven leven. *Burgemeester Van der Laan* acht dit een goed punt. *Dhr. Oranje* informeert dat dit aspect wordt onderzocht; hij komt erop terug.

AANTASTING HUIDIGE INRICHTING

- *Dhr. Warmenhoven* meent dat het Wertheimpark nu een echt park is maar in de toekomst niet meer. Met de komst van het Libeskind-monument met hoofdletters zal het karakter, het wezen ervan radicaal veranderen. Stromen mensen zullen de cirkel in het groen gebruiken op weg erheen en er vandaan. Het Wolkersmonument wordt hiermee bijzaak, als opstap naar het grote monument. Bezoekers zullen er komen vanwege de naam Libeskind, zonder zich veelal te realiseren dat het een punt is van gedenken. *Burgemeester Van der Laan* acht dit een heldere omschrijving en ook feitelijk het saldo van een aantal van de reeds genoemde onderwerpen: de zorg dat het niet langer een park zal zijn maar veeleer een huisvestingsplaats van een monument van Libeskind.

- *Mw. Catz* is het daarmee eens en wijst erop dat ook Libeskind zelf in de stukken kiest voor het Wertheimpark, en niet voor het Westermanplantsoen. Zij zal het stuk dat zij heeft opgesteld na de vergadering uitdelen, met daarin een citaat van Libeskind zelf die de voorkeur geeft aan het Wertheimpark omdat dit in zijn geheel kan dienen als centrum voor het monument. Vooral daarom ook is iedereen zo heftig in reacties – men voorvoelt dat het Wertheimpark hiermee teloor gaat. *Burgemeester Van der Laan* acht dit een goede aanvulling.

- *Dhr. Van Veen* vreest dat het park volledig van karakter gaat veranderen, alleen omdat dat dit hele grote moderne monument in een park komt te staan met een fraaie oude toegangspoort en prachtige oude fontein. ‘Zo’n ensemble wordt een rommeltje’. *Dhr. De Leeuwe* beaamt dat het hier een historisch park betreft, met de fontein, de geschiedenis, het verhaal rond de oprichting – dat alles gaat radicaal veranderen, de intimiteit van het park verdwijnt. *Dhr. Erdman* denkt dat je het bij wijze van spreken een andere naam zou kunnen gaan geven, het Holocaustpark o.i.d. Het park verdwijnt, jammer, want dat monument kan wel elders geplaatst.

AANTASTING HUIDIG RECREATIEF GEBRUIK

- *Mw. Walta* meent dat de nabije aanwezigheid van een namenmonument van invloed is op de manier van beleven van het park. Je zit daar minder rustig. Het drukt op de recreanten in het park [aanwezigen vallen haar bij]. ‘De stemming van de mensen die komen voor dat monument is totaal anders dan die van mij als ik daar lekker in het park zit met een mandje. Dat botst’. *Burgemeester Van der Laan* vat samen: kijk niet alleen naar de fysieke ruimte die het monument in beslag neemt, maar ook naar de sfeer die verandert waardoor je niet meer recreëert maar in een monument zit.

- *Dhr. Beerthuizen* zegt dat in het park vaak verjaardagen en kleine feestjes worden gehouden – dat begin je dan ongepast te vinden naast zo’n herdenkingsmonument. Recent vond weer, aldus *dhr. Deben*, het jaarlijkse Wertheimparkfestival plaats – een dergelijk festival is dan wegens de uitstraling in relatie tot de omgeving vermoedelijk niet meer mogelijk.

- *Mw. Catz* waarschuwt dat al die 250.000 mensen per jaar allemaal door de ingang komen en via het pad langs het grasveld naar het monument lopen, naar de achterkant waar mensen liggen te recreëren. Ook de paden vormen onderdeel van de 250.000 bezoekersvoetstappen.

- *Dhr. Schimmel* herinnert dat de Commissie Herinrichting Wertheimpark destijds veel aandacht heeft besteed aan het samenbrengen van het recreatieve en het sportgedeelte. Er is een pad langs het water gelegd om de twee delen te integreren, doel: één groot groen geïntegreerd park. In het midden een monument plaatsen van een dergelijke vorm doet dit geheel weer teniet. *Dhr. Warmenhoven* onderstreept dat in de buurt de afgelopen twee jaar onder leiding van de gemeente duidelijk gesproken is over het samenbrengen van het sportpark en het recreatiepark. De gemeente wilde dat het sportgebeuren plaatsvond in het groen en vond het aardig dat mensen van het park direct konden rondlopen rond de sportvelden. De gemeente heeft daarin ook geïnvesteerd, zo zijn grond en sportvelden verlegd. Met het monument komt er weer een hindernis tussen. Dat monument op die locatie wordt een expliciete grens, met het karakter van een hek.
- *Mw. Boucher* wijst erop dat er faciliteiten moeten komen voor al die bezoekers - wc's, hulppost, horeca, wellicht bewaking. De huidige sportkantine voldoet niet, die zal dus ook van karakter moeten veranderen waarmee al de kinderen die daar sporten tegelijk ook hun leuke clubhuis kwijtraken, doodzonde want het kantineleven is van belang.
- *Dhr. Warmenhoven* informeert dat het sportpark tegenwoordig veel drukker wordt gebruikt, door vele leeftijdsgroepen en ook door de hele kleintjes – 'lastig naast zo'n monument'.
- *Dhr. Beerthuizen* verwijst tot slot naar het geluid dat sporters en toeschouwers voortbrengen, wat niet geheel strookt met de stiltesfeer van een monument.

OVERLAST EXTRA VERKEER, I.H.B. TOURINGCARS

- *Mw. Walta* waarschuwt ervoor dat de Anne Frankstraat al zwaar belast is met verkeer, dat wordt erger in de toekomst als de verkeerssituatie bij de kop Plantage Middenlaan verandert en met de evt. komst van het monument. Er is geen ruimte voor touringcars. *Dhr. Oranje* opperde bij de presentatie van het monument dat er een parkeerplaats kan worden gemaakt en dat de weg smaller kan worden, maar dat lijkt niet realistisch met het oog op al het verkeer dat er nu al komt en gaat komen. Het wordt steeds gevaarlijk voor kinderen daar over te steken. *Walta* memoreert een verhaal van een dame die tijdens een presentatie opmerkte dat ze haar kinderen niet in hun eentje naar het sportpark durfde te laten gaan wegens de verkeersonveiligheid. De kinderen zijn klein, er staan bussen geparkeerd, de situatie is gevaarlijk. Denk ook aan de fijnstofproblematiek. *De burgemeester* wijst erop dat er een MER (= Milieu Effect Rapportage) komt waarvan dergelijke aspecten onderdeel moeten zijn. De situatie zal ook verkeerstechnisch worden onderzocht.
- *Dhr. Beerthuizen* informeert dat het stadsdeel bij de inspraakavond over de herinrichting van verkeer naar voren bracht dat het op de Plantage Parklaan-Anne Frankstraat verkeersbepenkende maatregelen zou invoeren: 30-km-zone en extra oversteekplaatsen. Extra verkeer toevoegen in de vorm van touringcars strookt hier niet mee.

HOEZO 'NATIONAAL' MONUMENT?

- *Burgemeester Van der Laan* memoreert dat het Auschwitz Comité een nationale herdenking wilde organiseren én een nationaal monument wilde maken. Door de term 'nationaal' aan monument te koppelen zou - zo ervaren sommigen, naar hij begrijpt - het monument extra gewicht krijgen, en het proces uit balans halen. De kracht die wordt uitgeoefend zou er nóg groter door worden. *Mw. Catz* zou het iets anders willen formuleren: het is onduidelijk waar de term opeens vandaan komt, zij heeft geen idee waar het begrip een fundament heeft, maar in de politieke discussie wordt het voortdurend aangehaald omdat daarmee de wegging en belangenafweging ongelijkwaardig wordt. Waar komt dit vandaan? Is er een procedure die daarbij hoort? Wie bewaakt dat? Wie vertegenwoordigt dat belang? *Burgemeester Van der Laan* zegt het woord nationaal monument te hebben gebruikt zonder enige bijbedoeling, maar kennelijk wordt het als te zwaar ervaren. Hij zal ook *mw. Wolkers* uitnodigen om bilateraal met de gemeente te spreken, daarop heeft zij als vertegenwoordiger van wijlen haar man 'recht'. *Mw. Wolkers* vindt dat 'prima'. Haar belang is van artistieke aard, omdat het monument door haar echtgenoot is ontworpen voor die plaats en omstandigheden. Zij is principieel tegen het op elkaar plaatsen van monumenten, zeker als het ene 36 m2 is en het andere 20 keer zo veel grondoppervlak in beslag neemt, nog afgezien van de muren die vanaf het maaiveld van 2 tot 6 meter opstijgen. *Burgemeester Van der Laan* noemt haar argumentatie over het oppervlak 'imponerend'. Is het monument van haar man niet oorspronkelijk ontworpen voor de Nieuwe Oosterbegraafplaats? *Mw. Wolkers* beaamt dit. Oorspronkelijk werden de Auschwitz-herdenkingen gehouden op de Nieuwe Ooster. Daar was relatief weinig ruimte, vanwege de rooilijn van de begraafplaats, 2x 6 meter. Bij de verplaatsing van het monument kreeg *Jan Wolkers* eindelijk de kans het monument groter te maken. In het Wertheimpark heeft hij het in het groen gelegd, niet in het grasveld. 'Het is het tweede Auschwitz-monument'. *Dhr. Grishaver* preciseert dat het monument niet is ontworpen voor het Wertheimpark. Het Auschwitz Comité heeft *Jan Wolkers* gevraagd het daar in oppervlakte te verdubbelen nadat hij het eerst op hun verzoek had ontworpen voor de Nieuwe Ooster, waar het lag tussen grafstenen en met grind ervoor. *De burgemeester* stelt dat dit onverlet laat dat *Wolkers* het monument heeft aangepast aan de omgeving in het Wertheimpark. Hierover volgt

nog bilateraal een gesprek met zowel mevrouw Wolkers als het Auschwitz Comité. 'We moeten ervoor zorgen dat er nooit een probleem ontstaat tussen het Auschwitz Comité en de gerechtigde van de ontwerper.'

- Van wie is het monument straks?, vraagt *mw. Boucher*. Dit is mede van belang met het oog op onderhoud e.d.

VEILIGHEID

- *Mw. Boucher* stelt dat de keuze ook op het Wertheimpark viel omdat het afsluitbaar is met een hek dat dichtgaat bij zonsondergang. Maar er is ook een waterkant, en die wordt steeds langer - wie kwaad wil kan erin, per boot, zwemmend. Bij de burgemeester ligt de brief van een architect die het monumentontwerp heeft beoordeeld vanuit zijn discipline: hij noemt het levensgevaarlijk. *De burgemeester* weet hiervan, er wordt naar gekeken. *Mw. Boucher* kan zich voorstellen dat iemand in het park met al die gangen en zigzaggen zonder overzicht eenvoudig iets bij het monument kan neerleggen wat onaangenaam kan aflopen. Het monument vestigt de aandacht van 'internationale kwajongens' op het joods herdenken dat hier sterk geconcentreerd is op nog geen halve kilometer.

Haar zorg wordt door velen op de bijeenkomst gedeeld.

Dhr. Beerhuizen verwijst naar de politiehuisjes op de Plantage Middenlaan voor de Hollandsche Schouwburg en op het Waterlooplein. Het lijkt steeds onveiliger te worden. Dat is wat anders, vindt *de burgemeester*, de vraag is: vergroot je de kans op de komst van internationale zware jongens met zo'n monument.

- *Mw. Catz* herkent dat, maar vindt het een dilemma dat ook aan te voeren.

- *Dhr. Rottenberg* denkt dat er wellicht in de beleving van de beperkte ruimte een associatie is met onveiligheid onder druk van de omstandigheden nu.

ALTERNATIEVEN – CONCREET EN PROCESMATIG

- Volgens *dhr. Schimmel* voorkom je veel problemen door het sportpark te verschuiven naar de vorige plaats en het monument te plaatsen aan de brede Anne Frankstraat: de bezoekers kunnen er daar in en uit, doorkruisen het recreatieve deel niet (denk aan orthodoxe joden), en onder het brughoofd is ruimte voor een kleine gebedsruimte.

- *Mw. Walta* merkt op dat de keuze voor het Wertheimpark enkele jaren terug is genomen: het stadsbestuur is sindsdien geheel veranderd. Het plan is in oude lijn ontwikkeld. Het 'nationaal' monument krijgt een karakter van enorme allure dat boven het Wertheimpark uitstijgt, het is daar niet op zijn plaats. Plaats het buiten de ring, in het Amstelpark. Niet het Beatrixpark, dat nu opnieuw wordt opgezet.

- *Mw. Van der Helm* stelt het Amsterdamse Bos voor: daar is alle ruimte voor zo'n groot monument.

- Moet het monument in de Plantagebuurt komen, neem dan het Westermanplantsoen, vindt *dhr. Deben*. Een groot gebied dat niet bebouwd mag worden, en uitstekende locatie: aan een grote straat, bij de universiteit, nabij Artis. *De burgemeester* memoreert dat deze locatie al hoort bij de reeds bekeken vier alternatieven. De argumenten over het Wertheimpark zouden, meent hij, ook a priori of ten dele van toepassing zijn op het Westermanplantsoen.

- *Mw. Catz* stelt dat de Plantagebuurt op allerlei manieren drukker wordt, dit monument voegt daaraan toe. Plaats het buiten deze buurt.

- *Dhr. Warmenhoven* noemt de ruimte die vrijkomt als verpleeghuis St. Jacob wordt gesloopt. Volgens *Mw. Boucher* staat daar een kapel die moet blijven staan.

HET PROCES

- *Dhr. Deben* vraagt waarom er een locatie is gekozen zonder dat het ontwerp bekend was. De keuze voor de locatie, de wijze waarop het proces is verlopen... We zijn een keurige buurt, denken mee, spreken al vier jaar over integratie tussen sport en recreatie in het park. Er zijn al vele monumenten in deze buurt. *De burgemeester* zegt medeverantwoordelijk te zijn: het spijt hem dat het ontwerp niet volledig bekend was in de inspraakperiode. De argumenten overwegende, overheerst daarin de zorg voor de atmosfeer, de aard van het park, theoretisch had dit kunnen worden weggenomen door het ontwerp. Dat is niet goed geweest.'

- *Mw. Boucher* begrijpt niet waarom er geen open inschrijving is geweest voor de kunstenaar. Heel gebruikelijk in de kunstwereld - zowel Nederlanders als buitenlanders kunnen inschrijven, een jury velst het oordeel. Dat is hier niet gebeurd. *Burgemeester* vraagt of zij hiermee ook was gekomen als het een mooi ontwerp was geweest. *Boucher* bevestigt dit. Het is immers niet fair jegens andere kunstenaars en men beknot zich zo in de mogelijkheden, 'met de capaciteiten van Libeskind heeft dat niets van doen'.

- *Dhr. Arts* vindt dat er geen sprake is geweest van echte inspraak. *Dhr. Van Veen* merkt aanvullend op dat de bewoners van de Nieuwe Herengracht door een vergissing niet zijn uitgenodigd voor de inspraakavond, ofwel meer dan de helft van de bewoners aan het park. *Dhr. Oranje* weet hiervan. De bewoners stonden op de lijst van het bedrijf dat de uitnodigingen heeft verstuurd. Veel bewoners blijken echter wel op tijd via via te zijn ingelicht, en waren uiteindelijk op de vergadering aanwezig. *Mw. Boucher* zegt dat bewoners elkaar over de vergadering hebben geïnformeerd in het Wertheimpark, sociaal trefpunt van de buurt.

- Ook *dhr. Beerhuizen* ervoer de inspraakavond niet als inspraak. Alles werd keurig opgetekend. Dhr. Oranje beloofde erop terug te komen, maar de besluitvorming leek al vast te liggen. Dát laatste kan de *burgemeester*, die 8 jaar lang met dhr. Oranje in de gemeenteraad zat, moeilijk geloven.
- *Dhr. Warmenhoven* memoreert dat de werkgroep die in het leven was geroepen als onderdeel van de inspraak zich moest beperken aanvankelijk tot het Wertheimpark, omdat de burgemeester dat zo zou hebben gewild. Dat was onderdeel van de opdracht. Daaraan is geen gehoor gegeven, de bewoners hebben alternatieven aangedragen. De ambtenaren noteerden alles wat werd ingebracht, maar wezen telkens terug naar het Wertheimpark.
- *Mw. Catz*: ‘We hebben de aanbeveling gedaan om precies dat te doen waarvan iemand zegt dat ie spijt heeft dat ie het niet gedaan heeft, namelijk zorg dat je op basis van een ontwerp gaat kiezen’. De *burgemeester* stelt slechts één ding te hebben gezegd, namelijk: kies niet voor het Westermanplantsoen. Dit op basis van een rondleiding die hij toen hij net burgemeester werd, van stadsecoloog Remco Daalder, die hem wees op de ecologische rijkdom van dat plantsoen en meedeelde dat een stel idioten die plek had uitgekozen voor een namenwand. Voorts heeft de burgemeester begrepen dat het onderzoek naar de vier locaties, de plussen- en minnenlijst, met de bewoners is besproken. De bewoners corrigeren desbetreffende lijst zelf te hebben opgesteld, juist omdat ze steeds werden teruggeworpen op het Wertheimpark. Het is de burgemeester duidelijk dat de bewoners ‘ten onrechte te veel de kant op zijn geloodst onder zijn verantwoordelijkheid naar het Wertheimpark’. *Mw. Boucher* zegt dat de vogeltjes ook in het Wertheimpark zitten. Daar ging het niet over, zegt *Van der Laan*. Hij zal Remco Daalder bij de huidige kwestie gaan betrekken.
- *Dhr. Arts* merkt op dat in de pers meerdere keren is gesteld dat waar we nu zijn het gevolg is van een conflict tussen het Auschwitz Comité en de Hollandsche Schouwburg. Is dat juist? *Burgemeester Van der Laan*: ‘Als er nooit een conflict was geweest, had op zeker moment gezocht moeten worden naar een locatie voor de namenwand en het Sjoamuseum. Ook dan had het gekund dat het hier terecht was gekomen.’ Hij ziet geen causaal verband met de locatiekeuze. Wel waren er twee verschillende posities: het Auschwitz Comité wilde de namenwand, de Hollandsche Schouwburg niet omdat deze afbreuk zou doen aan hun familienamenmonument. In de boezem van de HS is het idee ontstaan van een Sjoamuseum. Het stadsbestuur zag ruimte voor beide initiatieven. Daarmee is het conflict afgedaan inderdaad, maar niet afgekocht. *Dhr. Arts* verneemt graag over de voortgang, en wil het gevoel krijgen van een eerlijke en transparante besluitvorming. Dat is, aldus de *burgemeester*, ook het einde van dit gesprek. Aanwezigen hebben de voor hen relevante zaken op tafel gelegd. Het stadsdeel en College willen de opinies fair c.q. zuiver en grondig op een rij zetten, de situatie systematisch zo objectief mogelijk onderzoeken en in kaart brengen, met eventuele oplossingen, maatregelen, resulterend in een eindsaldo. Daarna is het aan de stadsdeelraad/bestuurscommissie en de gemeenteraad te beoordelen of deze locatie moet heroverwogen of dat een alternatief wordt gezocht. De burgemeester vond deze bespreking met de bewoners nuttig en zakelijk. Met dhr. Grishaver en mw. Wolkers zal nog bilateraal worden gesproken.
- Het eerder in de vergadering geopperde voorstel van *dhr. Rottenberg* een sluitende lijst van criteria op te stellen, komt, aldus Rottenberg, later aan de orde. Hij acht de huidige werkwijze van de gemeente de beste ter pacificering van een vervelend conflict met allerlei gevolgen die de stad niet wil. Complimenten. ‘Dan komen vanzelf als we weer aan tafel zitten’. Hij vindt het goed dat bilateraal wordt gesproken met zowel Wolkers als met het Auschwitz Comité.
- *Dhr. Van der Laan* meldt te willen afspreken dat de gemeente de resultaten van haar huiswerk nogmaals met de bewoners zal bespreken voordat ermee verder wordt gaan, in een tweede ronde eind augustus of begin september.’

3. RONDVRAAG & SLUITING

- *Mw. Catz* werpt een procedurele vraag op die ‘lelijk klinkt’ maar niet zo bedoeld is: Dhr. Van der Laan heeft zitting in het comité van aanbeveling van het Namenmonument dat van mening is dat het monument in het Wertheimpark moet komen. In de hoedanigheid van burgemeester onderzoekt hij of het monument in dit park moet komen. Lastige combinatie? *Dhr. Van der Laan* antwoordt dat de functie “burgemeester van alle Amsterdammers” zijn hoogste verantwoordelijkheid is en dat van hem mag worden verwacht dat hij ook in deze kwestie daar op juiste wijze invulling aan zal geven. Hij dankt alle voor hun aanwezigheid, wenst ieder een goede zomer en sluit de vergadering om 19.25 uur.